

INFORMACE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ č. 7-8/2018

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

České umělecko-naučné vlastivědy pro školáky : od Letem ČSR po Můj atlas Česka / Martin Reissner -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 6

In: Duha : informace o knihách a knihovnách z Moravy -- ISSN 0862-1985 -- Roč. 32, č. 1 (2018), s. 10-12.

Autor mapuje historii oblasti umělecko-naučné literatury pro děti mladšího školního věku od poloviny 20. století do současnosti. Zmiňuje publikace, které zůstávají přes zastarání některých hesel a navzdory ideologii stále působivé vzhledem ke zprostředkování faktů (Dětská encyklopedie Bohumila Říhy, Svět našimi smysly Václava Kovala, Už vím proč Heleny a Eduarda Škodových). Ve speciální kategorii vlastivěd pro školáky byla zásadním počinem publikace Letem ČSR autora Jaroslava Tichého z roku 1960. Autor porovnává tuto publikaci se současnou monografií Můj atlas Česka (autor Ondřej Hník). Srovnání odkrývá společenský posun, změny řady témat, ale také fakta o tom, jak se umělecko-naučné encyklopedické práce posunuly blíže k pozicím literární tvorby.

žák ; mladší školní věk ; vlastivěda ; znalost ; úroveň vědomostí ; literatura pro děti a mládež ; výchova dítěte ; historické hledisko ; komparace ; současnost ; encyklopedie ; estetická výchova ; čtenářství ; didaktika ; názornost ; naučné publikace ; 1960-2018

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469054>

2.

Český národní korpus / Věra Schmiedtová -- cze

In: Čtenář : měsíčník pro práci s knihou -- ISSN 0011-2321 -- Roč. 70, č. 6 (2018), s. 215-216.

Korpus - rozsáhlý soubor elektronicky uložených jazykových textů nebo jejich částí určený k vědeckému výzkumu jazyka. Autorka píše o začátcích budování českého korpusu v r. 1990, na němž by mohl vzniknout nový výkladový slovník.

Vznikl Počítačový fond češtiny, kterého se ujala Filozofická fakulta UK. Buduje se i korpus staré češtiny. Jak se získávají texty, sbírání textů, tři kategorie textů (beletrie, odborná literatura, publicistika). Korpusová lingvistika jako nový lingvistický obor. Psaní českého výkladového slovníku se v současnosti věnuje Ústav pro jazyk český.

čeština ; elektronický dokument ; sběr dat ; historické hledisko ; lingvistika ; text ; databáze ; slovník ; Česko ; výkladový slovník ; korpus

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469251>

3.

Frazeologická kompetence pedagogů v české primární škole = Knowledge of Phrasemes Among Teachers in the Czech Primary Education System : mezigenerační výzkum : generational research / Jaromíra Šindelářová -- cze -
- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Didaktické studie -- ISSN 1804-1221 -- Roč. 9, č. 2 (2017), s. 117-133.

Protože biblická frazeologie reflektuje zejména společensko-politické změny, rozhodli se autoři provést šetření zaměřené na pohyb českých frazeologických jednotek biblického původu (FJBP) v centru a na periférii frazeologie a na jejich používání v komunikaci učitelů. Výzkumným vzorkem byli studenti učitelského oboru pro 1. stupeň ZŠ, učitelé působící v praxi základních škol a učitelé v důchodovém věku, kteří vyučovali na 1. stupni ZŠ, jako zástupci tří generací. V porovnání frazeologické kompetence dosáhla celkově nejlepších výsledků nejstarší generace učitelů, z nichž 44% používá vybraný soubor FJBP aktivně. U všech respondentů převažuje pasivní znalost nad aktivním užíváním a neznalostí. Další výsledky šetření v tabulkách a grafech.

lingvistika ; frazeologie ; student učitelství ; učitel ; znalost ; komparace ; posvátná kniha ; průzkum ; základní škola ; první stupeň ; způsobilost ; generace ; použití

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469325>

4.

Go West! : americký žánr, který pozdvihla Evropa / Lukáš Doubrava -- cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 121, č. 13 (2018), s. 16-20.

Článek je věnován uměleckému žánru – westernu. Jako jediný z žánrů je úzce spjat s geografickým a chronologickým hlediskem. Původně vycházel z oblasti středozápadu Ameriky, poté se rozšířil do dalších oblastí USA, Asie i Austrálie. V článku jsou uvedeni někteří autoři, kteří jsou spjati s touto literární formou. V průběhu času indiánky vystřídaly kovbojky. Před nástupem kinematografie byla oblíbená westernová show. Řada filmů byla natočena v Americe, ale později se jádro tvorby přesouvá do Itálie.

literární žánr ; film ; tvůrce ; Spojené státy americké ; Evropa ; western ; kinematografie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/468829>

5.

Jak se dělá školní časopis / Radek Sárközi -- cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 65, č. 2 (únor) (2018), s. 12-13.

Praktické rady, tipy a zkušenosti, jak založit a vydávat školní časopis. Materiální stránka časopisu (vybavení redakce, finanční zdroje), rozdělení redakčních funkcí po konzultaci s učitelem (šéfredaktor a jeho náplň práce, redakční rada, vedoucí jednotlivých rubrik, grafik, externí spolupracovníci), internetová podoba časopisu (webmaster). Zásady novinářské práce (přesnost, pravdivost, nestrannost, různorodost, vyváženost, slušnost, originalita), rozsah a obsah, žánrová pestrost (náměty článků). Desatero, jak poznat dobrý školní časopis (ukázky takových školních časopisů na www.ctenarska-gramotnost.cz).

základní škola ; žák ; periodikum ; školní časopis ; vztah učitel-žák ; žurnalistika ; zájmová činnost ; činnosti mimo vyučování ; rozvíjení schopností ; pravidlo ; rada

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469323>

6.

Jak vznikl obraz Václava IV. jako ochránce Židů = How the image of Wenceslas IV as defender of the Jews originated / Eva Doležalová -- cze

In: Český časopis historický = The Czech Historical Review -- ISSN 0862-6111 -- Roč. 116, č. 2 (2018), s. 447-457.

Příspěvek se zabývá obrazem Václava IV. v pozdně středověké literatuře a vztahem Václava IV. i ostatních panovníků z lucemburského rodu k této etnické a náboženské menšině (Lucemburkové jsou v dobové i současné odborné literatuře prezentováni jako panovníci, za jejichž vlády nedocházelo k útokům na Židy, ti měli naopak královskou ochranu). První kritické zmínky o pozitivním vztahu Václava IV. k Židům lze nalézt ve spisech Jana z Jenštejna, pražského arcibiskupa, a Ludolfa, opata augustiniánské kanonie v Zaháni. Příspěvek se pokouší zjistit, jaká byla skutečnost a proč se stal vztah Václava IV. k Židům terčem tolikeré kritiky. Poukazuje na to, že nákladná lucemburská zahraniční politika a vysoké náklady na chod královského dvora si vyžadovaly trvalé zajištění pravidelných finančních zdrojů včetně židovských daní a půjček od židovských věřitelů, z čehož plynula pragmatická vstřícná politika vůči Židům.

dějepis ; dějiny středověku ; politika ; etnická menšina ; etnické vztahy ; informační pramen ; odborná literatura ; Václav ; Václav ; země Koruny české ; Židé

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469264>

7.

Ještě je dost času ... : jak bojovat s prokrastinací ve škole / Daniela

Kramulová -- cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 65, č. 3 (březen) (2018), s. 22-23.

Prokrastinace bývá označována jako fenomén současné doby, stala se tématem pro psychologické, sociologické i neurologické zkoumání (od 90. let 20. století). Jsme zahlceni informacemi, neustále stojíme před nějakou volbou a to může vést až k rozhodovací paralýze. Je rozlišována prokrastinace chronická a situační (krátkodobá reakce na přetížení). Autorka uvádí, že prokrastinace může souviset s nedostatky v plánování a práci s časem, obavou a strachem před selháním (u

lidí se sklony k perfekcionismu), tlakem vnějšího očekávání. Článek obsahuje i rady, jak s prokrastinací bojovat.

psychologie ; psychologie práce ; psychologie učení ; psychologie chování ; osobnost ; osobní předpoklady ; motivace ; lenost ; životní styl ; psychické vlastnosti ; prokrastinace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469327>

8.

K významu sdílení osobní minulosti pro narativní identitu = On the importance of sharing personal past for the narrative identity / Magda Nišpanská -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 3, č. 2 (2017), s. 104-124.

Príspevek se věnuje otázkám životní integrity. Vychází z konceptu identity a integrity rozpracované psychoanalytikem Erikem Eriksonem. Připomíná význam kvalitních mezilidských vztahů a dialogu pro konstrukci a rekonstrukci smyslu lidského bytí a význam reflexe osobní minulosti pro integritu člověka. Výzkum souvislostí osobní a kolektivní minulosti a jejího vztahu k identitě je v současnosti silně ovlivněn zájmem o jazyk jakožto základní strukturu paměti. Hlavní funkce narativní identity: zvládnutí (vyprávění o traumatu, sdílení vzpomínek) a osobnostní růst (budování hodnot založené na vyprávění pamětníků a reflexi sdělovaných příběhů). Autorka příspěvku se věnuje i fenoménu mlčení jakožto způsobu sebezáchovy v represivních totalitách.

osobnost ; životní příběh ; identita ; psychoanalytik ; koncepce ; interpersonální vztahy ; dialog ; jazyk ; zájem ; paměť ; vyprávění ; vzpomínání ; totalita ; represe ; sebepojetí ; Erikson, Erik H., ; Erikson, Erik H.,

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/468896>

9.

Nobelovy ceny 20. století jako míra pokroku vědy a techniky / Lubomír Sodomka -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 5

In: Rozhledy matematicko-fyzikální : časopis pro zájemce o matematiku, fyziku a informatiku -- ISSN 0035-9343 -- Roč. 93, č. 1 (2018), s. 29-36.

Příspěvek připomíná vznik Nobelovy ceny a více než stoletou historii, uvádí výběr udělených Nobelových cen za fyziku v letech 1901 až 2003. V závěru příspěvku autor doporučuje využít uvedené informace i jako doplňující pomůcku při výuce fyziky, chemie, biologie a medicíny, literatury, občanské nauky a ekonomie na základní, střední a vysoké škole.

ocenění ; věda ; technika ; historické hledisko ; informace ; učební pomůcka ; fyzika ; chemie ; biologie ; medicína ; literatura ; občanská výchova ; ekonomie ; základní škola ; střední škola ; vysoká škola ; Nobel, Alfred Bernhard ; pokrok ; Nobelova cena ; 1901-2003

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469101>

10.

Pěší turistika krok za krokem / Radka Mothejzíková -- cze

In: Pohyb je život : časopis pro cvičitele a činovníky sportu pro všechny -- ISSN 1212-0669 -- Roč. 22, č. 2 (červen) (2018), s. 1-11 přílohy.

Stručná historie pěší turistiky, druhy turistiky (pěší, horská a vysokohorská, trekking, alpinismus, klasické horolezectví, Nordic Walking, Geocaching, tramping, dálkový pochod, extrémní turistika, agroturistika a ekoturistika). Pravidla pohybu v přírodě, plánování a volba trasy podle délky a náročnosti. Používání turistických map, chování na trase, vybavení pro pěší turistiku (obuv, oblečení, batohy, vhodné nápoje a jídlo), přednosti pěší turistiky.

turistika ; činnosti v přírodě ; vybavení ; oblečení ; metodika ; pravidlo ; pěší turistika

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/468628>

11.

Po stopách Čechů v Jižní Africe / Martin Nekola -- cze

In: Historický obzor : časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie -- ISSN 1210-6097 -- Roč. 29, č. 5-6 (květen-červen) (2018), s. 102-110.

Příspěvek představuje nejstarší zprávy o Čechách na území Jižní Afriky (misionáři Moravské církve), zmiňuje příběhy některých zajímavých osobností českého původu působících v této zemi, připomíná vznik Českého národního sdružení v Johannesburgu v období první světové války a vývoj přistěhovalectví z Čech do Jižní Afriky mezi světovými válkami. Sleduje dále vznik a vývoj Československého konzulátu v Kapském Městě a konstatuje, že v meziválečném Československu o Jižní Africe nebylo publikováno mnoho informací. Blíže se zabývá obdobím druhé světové války, kdy do Jižní Afriky dorazila nejmasivnější přistěhovalecká vlna Čechů a Slováků, a posrpnovou emigrací pro roce 1968. V závěru popisuje nový rozkvet spolkové činnosti českých krajanů v 80. letech dvacátého století a dopadem politických změn u nás i v Jihoafrické republice na přelomu 80. a 90. let na život českých krajanů v této zemi.

přistěhovalec ; přistěhovalectví ; dějiny ; dějiny novověku ; dějiny dvacátého století ; sdružení ; historické hledisko ; Jihoafrická republika ; krajaňské spolky ; krajaňi ; Češi ; spolky

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/468689>

12.

Psychometrická analýza českej verzie dotazníka trauma z dětství (CTQ) so sociodemografickými rozdielmi v traumatizácii dospelých obyvateľov Českej republiky = Psychometric analysis of the Czech version of Childhood Trauma Questionnaire (CTQ) with the sociodemographic differences in traumatization of Czech adults / Natália Kaščáková, Jana Füstová, Iva Poláčková Šolcová, Matúš Bieščad, Jozef Hašto, Peter Tavel -- slo
-- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Československá psychologie : časopis pro psychologickou teorii a praxi -- ISSN 0009-062X -- Roč. 62, č. 3 (2018), s. 212-230.

Autoři studie ověřovali psychometrické vlastnosti českého překladu CTQ (Childhood Trauma Questionnaire) na reprezentativním vzorku obyvatel ČR a posuzovali sociodemografické rozdíly v jednotlivých podtypech traumatizace v

různých skupinách obyvatelstva. Vzorkem bylo 1000 obyvatel ČR stratifikovaných podle pohlaví a věku, ze 14 krajů. Zkoumáno bylo fyzické zanedbávání a emocionální a sexuální zneužívání v dětství různého stupně. Výsledky potvrdily, že nástroj CTQ je možno považovat za validní sebesuzující nástroj pro dospělé a pro retrospektivní zjišťování jejich traumatizace v dětství. Důležitou proměnnou bylo dosažené vzdělání respondentů.

dětství ; zanedbané dítě ; vztah dospělý-dítě ; dotazník ; validita ; výzkum ; psychologický výzkum ; psychologie ; psychometrie ; deprivace ; zneužívané dítě ; zneužívání ; Češi ; vlastnost

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469004>

13.

Teoretické úvahy o profesní zdatnosti pomáhajících pracovníků působících v sociálně-pedagogické oblasti = Theoretical Reflection On The Professional Self-efficacy of Helping Workers In the Social-Pedagogical Area / Jaroslava Pavlíčková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Lifelong learning = Celoživotní vzdělávání -- ISSN 1804-526X -- Roč. 8, č. 1 (2018), s. 42-60.

Příspěvek se zabývá konceptem self-efficacy (vnímaná zdatnost), který se poprvé objevil před třemi desetiletími, v kontextu sociálních a sociálněpedagogických profesí a přípravy na tato povolání. Zabývá se čtyřmi hlavními zdroji, které formují úroveň self-efficacy: autentická zkušenost, zástupná (zprostředkovaná) zkušenost, přesvědčování, povzbuzování, facilitace a úsudek o vlastním fyziologickém stavu. Podává přehled vybraných výzkumů zabývajících se konceptem self-efficacy v souvislosti s pomáhajícími profesemi a výzkumných nástrojů k měření self-efficacy. V závěru se zabývá podněty pro zkoumání profesní vnímané zdatnosti v sociálněpedagogické praxi.

sociální pedagogika ; pracovník ; pedagogické povolání ; sebedůvěra ; sebepercepce ; měření ; výzkum ; metoda výzkumu ; vnímaná zdatnost ; pomáhající profese

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469420>

14.

Všichni jsou si nyní rovni : dědictví československých rudoarmějců /
Richard Švanda -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč.
40, č. 6 (2018), s. 38-40.

V r. 1917 se v Rusku nacházelo asi čtvrt miliónu zajatců české a slovenské národnosti. Jejich kruté životní podmínky se zlepšily po svržení carské moci. Formování nových dobrovolnických jednotek z řad Čechů a Slováků v Moskvě a Petrohradě. Následná pomoc Rudé armádě a vznik prvních československých rudoarmějských jednotek. Boj o město Penza, vznik česko-slovenského 1. Penzenského revolučního pluku. Celkem působilo v Rudé armádě asi 11 000 českých a slovenských vojáků. Mnozí z těch, co se vrátili domů, vstoupili do Komunistické strany Československa a v r. 1948 obdrželi sovětské řády a vyznamenání.

válka ; armáda ; dějepis ; dějiny dvacátého století ; revoluce ; společenská změna ; Rusko ; Penza ; váleční zajatci ; století 20 ; 1917

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/468976>

15.

Život Karla : příběh učitele v socialistickém Československu / Jiří Zounek,
Dana Knotová, Michal Šimáně -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Orbis scholae -- ISSN 1802-4637 -- Roč. 11, č. 2 (2017), s. 31-52.

Autoři se ve studii zaměřili na životní příběh učitele, který větší část svého života strávil v komunistickém Československu, přičemž během své učitelské kariéry vyučoval v několika školách a dožil se i pádu komunistického režimu v roce 1989. Výzkum je založen na biografické metodě, využity byly rovněž rozhovory s kolegy a žáky učitele, relevantní archivní dokumenty a sekundární zdroje. Životní příběh učitele přinesl poznatky nejenom o každodenním životě škol a učitelské profesi, ale i o školství v době nastupující komunistické diktatury.

komunismus ; dějiny školství ; dějiny pedagogiky ; dějiny dvacátého století ;
systém výchovy a vzdělávání ; životní příběh ; biografie ; metoda výzkumu ;
učitel ; průběh kariéry ; Československo ; Česko ; 1950-2003

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/468543>